

47. Dijital Diplomasinin Değişen Dili: Rusya'nın Skripal Vakasında Twitter Diplomasisi Kullanımı Örneği

Yenal GÖKSUN¹

APA: Gökşun, Y. (2023). Dijital Diplomasinin Değişen Dili: Rusya'nın Skripal Vakasında Twitter Diplomasisi Kullanımı Örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 825-841. DOI: 10.29000/rumelide.1369546.

Öz

Bu araştırmada 2018 yılında İngiltere'nin Salisbury kentinde eski ajan Sergei Skripal ve kızı Yulia Skripal'in zehirlenmesinin ardından Rusya ile İngiltere arasında çıkan diplomatik krizin Rusya tarafından dijital diplomasi yoluyla nasıl yönetildiği ele alınmıştır. Diplomasinin dili dijitalleşmeyle birlikte büyük bir dönüşüm geçirmektedir. Dijital teknolojilerin ve sosyal medya platformlarının kullanımı, diplomatların iletişim kurma, yabancı topluluklarla ilişki geliştirme ve kamuoyunu bilgilendirme biçimlerinde devrim yaratmıştır. Rusya da kamu diplomasisi ve dijital diplomasi stratejisi kapsamında sosyal medya kullanımını önemsemektedir. Bu araştırmada Skripal olayının gerçekleştiği 4 Mart 2018 tarihinden itibaren bir ay boyunca Rusya'nın İngiltere ve ABD'deki büyükelçiliklerinin resmi Twitter hesaplarından paylaşılan toplam 103 gönderi incelenmiştir. Metin ve görsel içeriklerin dahil olduğu bu gönderiler içerik analizi ve göstergebilimsel analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Rusya'nın karşı karşıya kaldığı bu diplomatik krizi yönetmek için dijital diplomasiyi nasıl kullandığı, nasıl bir dil ve söylem geliştirdiği, hangi argümanlara başvurduğu, nasıl bir karşı anlatı kurguladığı incelenmiştir. Sonuç olarak diplomasi dilinin dijitalleşmeyle birlikte dönüşüm geçirdiği, Rusya'nın mizah ve ironi unsurlarını kullanarak kendi argümanlarını gündemleştirdiği, imajını güçlendirdiği ve diplomatik krizi yönettiği ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Dijital diplomasi, Skripal vakası, kamu diplomasisi, sosyal medyanın dili

The Changing Language of Digital Diplomacy: Russia's Twitter Diplomacy Use in Skripal Case

Abstract

In this research, it is discussed how the diplomatic crisis between Russia and England was managed by Russia within the scope of digital diplomacy after the poisoning of former agent Sergei Skripal and his daughter Yulia Skripal in Salisbury, England in 2018. The language of diplomacy is undergoing a major transformation with digitalization. The use of digital technologies and social media platforms has revolutionized the way diplomats communicate, engage with foreign communities, and inform public opinion. Russia also attaches importance to the use of social media within the scope of its public diplomacy and digital diplomacy strategy. In this research, a total of 103 posts shared from the official Twitter accounts of the Russian embassies in the UK and the USA for a month from March 4, 2018, when the Skripal incident took place, were examined. These posts, including textual and visual content, were analyzed using content analysis and semiotic analysis methods. How Russia used digital diplomacy to manage this diplomatic crisis, what kind of language and discourse it developed,

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo TV ve Sinema Bölümü (İstanbul, Türkiye), yenal.goksun@marmara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-2833-243X [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 18.08.2023-kabul tarihi: 20.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1369546]

what arguments it resorted to, and what kind of counter-narrative it constructed were examined. As a result, it has been revealed that the language of diplomacy has transformed with digitalization, that Russia has used humor and irony to put its own arguments on the agenda, strengthened its image and managed the diplomatic crisis.

Keywords: Digital diplomacy, Skripal case, public diplomacy, social media language

Giriş

Diplomasi, temel olarak siyasi bir faaliyettir ve gücün önemli bir unsudur. Başlıca amacı, devletlerin dış politika hedeflerini kaba kuvvete ve propagandaya başvurmadan gerçekleştirmelerini sağlamaktır (Berridge, 2022). Bu, profesyonel diplomatik temsilciler ve diğer yetkililer arasındaki iletişim yoluyla anlaşmaların sağlanmasını amaçlayan bir şekilde yürütülmektedir. Ancak dijitalleşmeyle birlikte geleneksel diplomasi de dönüşüme uğramaktadır. Dijitalleşme, diplomasiyi dilini önemli ölçüde dönüştürmektedir. Dijital teknolojilerin ve sosyal medya platformlarının kullanımı, diplomatların iletişim kurma, yabancı izleyicilerle ilişki kurma ve kamuoyunu bilgilendirme biçimlerinde devrim yaratmıştır (Gilboa, 2008). Dijital diplomasi, diplomasi alanına yeni kavramlar ve uygulamaları da beraberinde getirmiştir. Twitter (günümüzde X olarak adlandırılmakta), Facebook ve Instagram gibi sosyal medya platformları, diplomatların yabancı topluluklarla ilişki kurması, bilgi yayması ve ülkelerinin çıkarlarını desteklemesi için kullanışlı araçlar haline gelmiştir. Dijital diplomasi, küresel ağ içerisindeki kullanıcılarla gerçek zamanlı ve doğrudan iletişim kurma, küresel bir izleyici kitlesine ulaşma imkanı sağlamaktadır. Ayrıca, diplomatların daha geniş bir paydaş yelpazesine ilişki kurmasına ve uluslararası söylemi şekillendirmesine izin vererek kamu diplomasisinin kapsamını genişletmektedir.

Bu araştırmada Rusya'nın dijital diplomasi stratejisinin bir parçası olan Twitter diplomasisi uygulamasına ve daha spesifik olarak bu yeni dijital diplomasi imkanını Skripal olayı üzerinden nasıl tatbik ettiği ele alınacaktır. Rusya'nın dijital diplomasi stratejisinin temelinde dış politika hedeflerini yansıtmak, kamuoyunu şekillendirmek ve Batı medyası ve diğer ülkeler tarafından yayılan olumsuz anlatılara karşı koymak bulunmaktadır (Simons, 2020). Bu kapsamda Rusya, sosyal medya platformları da dahil olmak üzere çeşitli kanallar aracılığıyla aktif olarak dijital diplomasi ile ilgilenmektedir (Simons, 2019; Simeng, 2023). Sadece Facebook ve Twitter gibi popüler uygulamalarla sınırlı kalmayıp örneğin, Çin'deki Rusya Büyükelçiliği'nin yaptığı gibi, olumsuz propagandaya karşı koymak ve hükümet politikası konusundaki resmi konumunu desteklemek için Weibo platformunu dijital diplomasisinin bir aracı olarak kullanmaktadır (Simeng, 2023). Bazı Batılı devletler ise Rusya'yı dijital diplomasi imkanlarını kötüye kullanmakla suçlamaktadır. Özellikle 2015-2017 döneminde Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Fransa, Birleşik Krallık ve diğer ülkelerdeki siyasi olaylar üzerinde Rusya'nın dijital diplomasisinin etkisi olabileceğine dair tartışmalar mevcuttur (Tsvetkova, 2020).

Bu makalede Rusya'nın dijital diplomasi stratejisi kapsamında Skripal olayı ve sonrasında yaşanan gelişmeler doğrultusunda Rusya'nın uluslararası kamuoyunu bilgilendirmek, söylem üretmek ve Batılı ülkelerin anlatılarına karşı anlatı geliştirmek için Twitter diplomasisini nasıl kullandığı analiz edilecektir. Skripal olayı, 4 Mart 2018'de İngiltere'nin Salisbury kentinde meydana gelen Sergei Skripal ve kızı Yulia Skripal'in zehirlenmesi vakasını ifade etmektedir. Bu vaka sonrasında Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği'ne üye devletler ve diğer bazı Batılı ülkeler de dahil olmak üzere dünyanın dört bir yanındaki birçok ülke, İngiltere ile dayanışma göstermiş ve Rusya'yı zehirlenmeye karıştığı iddiasını savunarak Rusya'yı kınamıştır. Ancak Rusya, saldırıyla herhangi bir ilişkisi olduğuna dair iddiaları

reddetmiş ve sinir gazının kaynağı hakkında alternatif teoriler ortaya koymuştur. Bu araştırma kapsamında olayın gerçekleştiği 4 Mart 2018 tarihinden itibaren bir ay boyunca Rusya'nın İngiltere ve ABD'deki büyükelçiliklerinin resmi Twitter hesaplarından paylaşılan toplam 103 gönderi ele alınmıştır. Metin ve görsel içeriklerin dahil olduğu bu gönderiler içerik analizi ve göstergebilimsel analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Rusya'nın karşı karşıya kaldığı bu diplomatik krizi yönetmek için dijital diplomasiyi nasıl kullandığı, nasıl bir dil ve söylem geliştirdiği, hangi argümanlara başvurduğu, nasıl bir karşı anlatı kurguladığı incelenmiştir. Sonuç olarak diplomasinin dilinin dijitalleşmeyle birlikte nasıl bir değişim geçirdiği Rusya'nın Skripal olayını yönetmesi bağlamında ele alınmıştır.

1. Dijital diplomasi ve sosyal medyanın diplomaside kullanımı

Diplomasi üzerine yürütölen teorik ve pratik tartışmalar çoğunlukla diplomasinin kaçınılmaz bir dönüşüm içinde olduğunu ve her dönemin yükselen güç ilişkileri çerçevesinde yeniden tanımlandığını vurgulamaktadır (Cooper vd., 2015; Spence vd., 2021; Watson, 2013). Diplomasinin özünde, en az biri genellikle hükümet olan uluslararası aktörler tarafından ve bunlar arasındaki ilişkilerin barışçıl yollarla yürütölmeleri olarak tanımlanmaktadır. En yaygın biçimde diplomasiyi yürüten uluslararası aktörler devletlerdir ve diplomasinin büyük bir kısmı doğrudan devletler arasındaki veya devletler, uluslararası kuruluşlar ve diğer uluslararası aktörler arasındaki ilişkileri içermektedir.

Diplomasi, temel olarak siyasi bir faaliyettir ve gücün önemli bir unsurudur. Başlıca amacı, devletlerin dış politika hedeflerini kaba kuvvete ve propagandaya başvurmadan gerçeğeştirmelerini sağlamaktır (Berridge, 2022). Bu süreç, profesyonel diplomatik temsilciler ve diğer yetkililer arasındaki iletişim yoluyla anlaşmaların sağlanmasını amaçlar. Öte yandan günümüzde diplomasi, sadece profesyonel diplomatik temsilcilerin yaptığı bir şey değildir; aynı zamanda yetkililerin yönlendirmesi altında diğer temsilciler ve özel kişiler tarafından da gerçeğeştirilebilir. Geleneksel diplomatik misyonların yanı sıra birçok farklı kanal aracılığıyla da yürütölmektedir (Berridge, 2022: 21). Hem yansıttığı hem de pekiştirdiği güc dengesi ile birlikte diplomasi, uluslararası toplumun en önemli kurumlarından biridir.

Devletler, içinde buldukları dünyanın doğası gereği diplomasiye muhtaçtır çünkü kendi ulusal çıkarlarını gerçeğeştirme hedefleri doğrultusunda farklı amaç ve hedeflere sahip diğer aktörler ile iletişimlerini yönetmek durumundadırlar (Watson, 2013). Yani karşılıklı bağımlılıklar ağıyla örölmüş bir uluslararası sistemde bu ilişki biçimlerinin yönetilmesi gerekmektedir. Watson diplomasiyi, güc kullanımının alternatifi olarak konumlandırmamaktadır (2013). Ona göre savaş dönemlerinde, barış dönemine kıyasla diplomasi daha yoğun bir biçimde yürütöölür ve güc ve ikna arasında karmaşık bir ilişki bulunmaktadır.

Günümüzde devletler sert güc ve yumuşak güc kapasitelerini bir arada kullanarak diplomasi yürötmektedirler. Bu sayede güc ve ikna arasındaki ilişkiyi yönetmeye çalışmakta ve muhataplarının tutum ve eylemleri üzerinde belirleyici olmayı amaçlamaktadırlar. Bu bağlamda kamu diplomasisi kavramı öne çıkmaktadır. Kamu diplomasisi; stratejik hedefleri doğrultusunda devletlerin diplomatik çabalarında kaynakları, aktörleri, araçları ve yöntemleri çeşitlendirmelerine imkan tanımıştır. Kamu diplomasisi, devletler, uluslararası örgütler ve devlet dışı aktörler tarafından kültürleri, tutumları ve davranışları anlamak için kullanılan bir araçtır ve ilişkiler kurmak, yönetmek; kendi ilgi alanlarını ve değerlerini yaygınlaştırmak için düşünceleri etkilemeyi ve eylemleri harekete geçirmeyi hedeflemektedir (Doncel-Martín vd., 2022; Gilboa, 2008; Golan vd., 2019; Pavón-Guinea, 2023). Kamu diplomasisi, diğer ölkelerdeki kamuoyu üzerindeki etkiyi, iç ve dış siyasi ve kültürel grupların etkileşimini, medya aracılığıyla devletin dış politikası ve diplomatların faaliyetleri hakkında bilgi vermeyi ve kültürlerarası

iletişimi güçlendirmeyi kapsamaktadır (Pipchenko & Ryzhkov, 2019). Kamu diplomasisi aynı zamanda yabancı toplulukları bilgilendirerek ve etkileyerek bir ülkenin ulusal çıkarlarını desteklemek için kullanılan devlet destekli kültürel, eğitici ve bilgilendirici programları, vatandaş değişimlerini, özel medya yayınlarını ve kurumsal iletişimlerini de içermektedir (White, 2015).

Diplomasinin dili dijitalleşmeyle birlikte büyük bir dönüşüm geçirmektedir. Dijital diplomasi öncelikle dijital teknolojilerin, özellikle sosyal medya platformlarının diplomatik amaçlar ve dış politika hedeflerinin takibi için kullanılması olarak tanımlanabilir (Danziger & Schreiber, 2021; Zamanli, 2022). Yabancı topluluklarla etkileşim kurmak, diyalogu teşvik etmek ve kamuoyunu şekillendirmek için çevrimiçi araç ve platformların kullanılmasını içerir. Dijital diplomasi, ilişkiler kurmaya ve yönetmeye, eylemleri etkilemeye ve yabancı topluluklar arasında olumlu bir imaj geliştirmeye odaklanan kamu diplomasisinin önemli bir aracı olarak günümüzde kabul edilmektedir.

Dijital diplomasi büyük oranda sosyal medya platformlarının diplomatik amaçlar doğrultusunda kullanımını kapsamaktadır. Bu nedenle yüzyıllardır süregelen diplomatik faaliyetlerin sosyal medya platformları gibi kendine has dili, üslubu ve etkileşimlerinin olduğu bir ortamda nasıl başarıyla yürütülebileceği konusu yeni bir soru olarak ortaya çıkmıştır. Bu alanda devletler kendi dijital diplomasi stratejileri bağlamında sosyal medya kullanım tarzlarını da geliştirmişler ve kendi dillerini kurgulamışlardır. Bu alanda en çok kullanılan platformlardan biri olan Twitter, devlet başkanları, hükümet yetkilileri ve dışişleri bakanları da dahil olmak üzere birçok ülkenin resmi Twitter hesaplarını diplomatik araçlar olarak kullanmaya başlaması nedeniyle, dijital diplomasi için yoğun olarak kullanılan baskın bir platform haline gelmiştir (Danziger & Schreiber, 2021). Twitter, küresel ölçekte doğrudan iletişim, katılım ve bilgi yayılımına izin vererek diplomatik etkileşimler için verimli bir ortam yaratmıştır. Devletlerin dış politikalarını uygulamalarına, birden fazla kitleye hitap etmelerine ve kamusal imajlarını yönetmelerine olanak tanımıştır.

Sonuç olarak bakıldığında dijitalleşmeyle birlikte diplomasinin geleneksel dilinin de dönüşüm geçirdiği görülmüştür. Geleneksel diplomatik dil genellikle dolaylıdır; belirsiz ve yorumlara açık görünmesini sağlayan duvarlar kullanır (Jönsson & Hall, 2005). Bu tür bir belirsizlik, diplomaside çeşitli amaçlara hizmet etmektedir; müzakerelerde esnekliği korumak, iddiaları reddedilebilir kılmak ve birden çok dinleyici kitleyle konuşabilmek. Dijital diplomasiyle birlikte ise, diplomatik temsilcilerin yanı sıra sıradan kullanıcıların dahil olduğu etkileşimsel bir ortam içerisinde diplomatik aktörlerin kişisel özelliklerinin ve stillerinin daha fazla öne çıktığı, kamuoyunun önünde şeffaf bir şekilde yürütülen bir müzakere sürecinden bahsedilebilir. Resmi, dolaylı ve belirsiz bir dil yerine, herkese hitap edebilen, anlaşılır, görsel ve video gibi içeriklerle desteklenen mesajların çok daha zengin anlamlar üretebildiği yeni bir dilin ortaya çıktığı söylenebilir.

2. Rusya'nın dijital diplomasi stratejisi

Soğuk savaş döneminde Sovyetler Birliği'nin kamu diplomasisi Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP) tarafından koordine edilmiş ve yönetilmiştir (Saari, 2014). Bu faaliyetler arasında propaganda, uluslararası yayıncılık, kültürel diplomasi, yurt dışında düzenlenen çeşitli siyasi ve kültürel etkinlikler, yurt dışında benzer düşünen gruplara, topluluklara ve partilere verilen kamu destekleri gibi kamuya açık yürütülen faaliyetler sayılabilir. Gizli yürütülen kamu diplomasisi faaliyetleri arasında ise, Batı medyasına dezenformasyonel müdahaleler, Sovyet dış politika hedeflerini iletirmek için paravan örgütlerin kullanımı gibi uygulamalar yer alıyordu. Kamu diplomasisinin Rus dış politikasındaki rolünün 2010'lardan itibaren arttığını vurgulayan Saari, Rusya'nın stratejisini iki temel ayağa

dayandırdığını söylemektedir (2014). Birincisi eski Sovyet ülkeleri üzerindeki Rusya etkisinin devamlılığını sağlamak, diğeri de Batılı ülkelerdeki kamuoyu üzerinde olumlu bir etki yaratmak üzere yumuşak güç unsurlarına başvurmak. Günümüze geldiğinde ise, özellikle Rusya'nın Ukrayna'ya askeri müdahalesiyle birlikte Rusya'nın Batı ile ilişkilerinin kamu diplomasisi boyutunun en kötü dönemini yaşadığı söylenebilir.

Dijital diplomasinin getirdiği imkanlardan Rusya da faydalanmaktadır. Rusya, dijital diplomasiyi dış politika hedeflerini yansıtmak, kamuoyunu şekillendirmek ve Batı medyası ve diğer ülkeler tarafından yayılan olumsuz anlatılara karşı koymak için bir araç olarak kullanılmaktadır (Simons, 2019). Ülke, sosyal medya platformları da dahil olmak üzere çeşitli kanallar aracılığıyla aktif olarak dijital diplomasi ile ilgilenmektedir. Örneğin, Çin'deki Rusya Federasyonu Büyükelçiliği, olumsuz propandaya karşı koymak ve hükümet politikası konusundaki resmi konumunu desteklemek için Weibo platformunu bir dijital diplomasi aracı olarak kullanılmaktadır (Simeng, 2023).

Zinovieva ve Bulva'ya (2021) göre Rusya'nın dijital diplomasi stratejisinin temelini, 2016 yılında yayınlanan Rusya Federasyonu Bilgi Güvenliği Doktrini oluşturmaktadır (*Doctrine of Information Security of the Russian Federation*, 2016). Bu belgedeki hedef ve yöntemler doğrultusunda Rusya, dış politika girişimlerini tanıtmak, açıklamak, yabancı ve yerli kullanıcılara ulaşmak için sosyal medyayı ve Web 2.0 araçlarını yumuşak güç araçları şeklinde kullanarak dijital diplomasi pratiğine aktif olarak katılmaktadır.

31 Mart 2023 tarihli "Rusya Federasyonu'nun Dış Politika Konsepti" başlıklı başkanlık kararnamesi ise, dış politikada yeni bilgi ve iletişim teknolojileri ile dijital araçların kullanımına ilişkin önemli vurgular içermektedir (*The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation*, 2023). Bu belgenin "Rusya Federasyonu dış politikası için bilgi desteği" başlıklı bölümünde kamu diplomasisine ilişkin řu ilkeler ve hedefler ortaya konulmuştur:

Yurtdışında Rusya hakkında objektif bir algı oluşturmak, küresel bilgi alanındaki konumunu güçlendirmek, düşmanca devletler tarafından sistematik olarak yürütölen dezenformasyon, karalama, kin ve nefreti tahrik içeren Rusya karşıtı koordineli propaganda kampanyasına karşı koymak ve yabancı ülke nüfusunun doğru bilgiye serbest erişimini temin etmek üzere aşağıdaki maddelere öncelik verecektir (*The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation*, 2023).

Rusya kamu diplomasisi stratejisi kapsamında řu hedefleri gerçekteştirmeyi öncelemektedir:

- Rusya'nın politikaları, tarihi ve dünya çapındaki başarıları hakkında doğru bilgileri paylaşmak.
- Uluslararası alanda barışı, anlayışı ve dostane ilişkileri geliştirmek için bilgiyi kullanmak.
- Yurt dışında karşılaşılan ayrımcılığa karşı koruma sağlamak.
- Rus medyasının etkisini artırmayı ve yurttaş medyasını desteklemek.
- Dış politika için sosyal medya gibi modern teknolojilerden yararlanarak bilgi araçlarını geliştirmek.
- Açık erişim ve dağıtım sağlayarak medya alanında küresel normları iyileştirmek.
- Rusya'da yabancı medya için müttekabiliyete dayalı adil bir ortam yaratmak.

Rusya'nın öncelikli hedeflerine bakıldığında kendini diğer uluslara doğru şekilde anlatma çabasının yanı sıra, ismi konulmasa da Batı kaynaklı propaganda faaliyetlerine karşı koyma, küresel eşitsiz bilgi akışına karşı mücadele etme ve yanlış anlaşılmaları giderme, bu hegemonya ile mücadele için sivil aktörlerin de desteklediği bir kamu diplomasisi anlayışı benimsediği görülmektedir.

Rusya'nın dijital diplomasi çabaları da bu kapsamda büyük ölçüde dezenformasyona karşı koymayı ve anlatıları kendi lehine şekillendirmeyi amaçlamaktadır (Hedling, 2023). Örneğin Rusya'nın Russia Today ve Sputnik gibi dijital platformları kullanması, olaylara kendi bakış açısını yaymada ve ana akım medya anlatılarına karşı koymada önemli bir rol oynamaktadır. Ancak bu ve benzeri çabaları sonucunda Rusya, özellikle Batı ülkeleri tarafından çoğunlukla sosyal medyayı dezenformasyon yaymak ve dış politika hedeflerini etkilemek için kullanmakla suçlanmaktadır (Kelly, 2019; "Russia 'meddled in All Big Social Media' around US Election", 2018). OECD tarafından 2022 yılında hazırlanan rapor, Rusya'nın Ukrayna savaşı sırasında nasıl dezenformatif anlatılar kurgulayarak kamuoyunu etkilemeye çalıştığını ortaya koymaktadır (*Disinformation and Russia's War of Aggression against Ukraine*, 2022). Buna karşın Avrupa Konseyi, Rusya'nın yayın organları olan Russia Today ve Sputnik'in yayınlarına erişim engeli getirilmesine karar vermiştir (*EU Imposes Sanctions on State-Owned Outlets RT/Russia Today and Sputnik's Broadcasting in the EU*, 2022). Bunun yanı sıra NATO Stratejik İletişim Mükemmeliyet Merkezi araştırma birimleri de Rusya'nın bilgi, iletişim ve dijital araçları kullanarak uyguladığı müdahaleleri yüksek bir tehdit olarak tanımlayarak bunlarla mücadele için strateji geliştirme çalışmaları yürütmüştür. Sonuç olarak bakıldığında, Rusya'nın günümüzde dijital araçları etkili olarak kullandığı, özellikle askeri operasyonlar gibi olağanüstü durumlarda ya da kriz dönemlerinde dijital diplomasi faaliyetlerini arttırarak diğer ülkelerdeki bilgi akışına müdahale etmeyi, kontrol altına almayı ve hedefleri doğrultusunda yönlendirmeyi hedeflediği görülmektedir. Buna karşın Batılı devletlerin de Rusya'nın yayıncılık faaliyetlerine karşı sert önlemler aldığı ve bu alanda ciddi bir mücadelenin yaşandığı gözlemlenmektedir.

3. Araştırmanın kapsamı

Bu araştırmanın kapsamı Rusya'nın dijital diplomasi stratejisi bağlamında 2018 yılında yaşanan Skripal vakası sonrasında ortaya çıkan diplomatik krizi Twitter platformu üzerinden nasıl yönettiği ile sınırlıdır. Skripal vakası, eski bir Rus çifte ajanı olan Sergei Skripal ve kızı Yulia'nın Mart 2018'de İngiltere'nin Salisbury kentinde zehirlenmesi olayıdır. 4 Mart 2018'de Sergei Skripal ve kızı Yulia, İngiltere'nin Salisbury kentinde bir parktaki bankta baygın halde bulundu. İngiliz yetkililer, saldırıda kullanılan sinir gazının Sovyetler Birliği'nde geliştirilen oldukça zehirli bir madde olan Novichok olduğunu iddia etti. İngiltere hükümeti, bunun devlet destekli bir suikast girişimi olduğunu iddia ederek Rusya'yı zehirlenmeden sorumlu tuttu. İngiltere, ABD ve bazı Avrupa ülkeleri, Rusya'yı Skripal'in zehirlenmesini kasıtlı bir eylem olarak planlamakla suçladı. Saldırının Rus istihbarat ajanları tarafından gerçekleştirildiğini iddia ettiler ve Rus hükümetinin müdahalesinin kanıtı olarak Rusya'da geliştirilen bir sinir gazının kullanımını delil gösterdiler ("Russian Spy Poisoning", 2018). İngiltere ve onu destekleyen Batılı ülkeler olaya tepki olarak Rus diplomatları sınır dışı etti ve Rusya'ya yaptırımlar uyguladı. Rusya ise zehirlenmeyle herhangi bir ilgisi olduğunu reddetti ve suçlamaları asılsız bir propaganda olarak niteledi. Rus yetkililer, sinir gazının Rus kökenli olmadığını veya saldırıdan İngiltere'nin sorumlu olabileceği ihtimali de dahil olmak üzere, alternatif teoriler öne sürdüler. Rusya bu süreçte İngiltere'nin soruşturmayı ele alış biçimini eleştirdi ve hükümeti kendi iddialarını destekleyecek kanıt sunamamakla suçladı. Skripal davası İngiltere ile Rusya arasında önemli bir diplomatik krize yol açarak diplomatların sınır dışı edilmesi ve karşılıklı yaptırımlarla sonuçlandı (Borger vd., 2018). Olay, Rusya ile Batılı ülkeler arasındaki mevcut gerilimlerin yeniden su yüzüne

çıkmasına neden oldu. Skripal vakası çoğunlukla medyadaki haberler üzerinden tartışıldı ve sosyal medyanın da gündeminde oldu. Krize taraf olan ülkeler sosyal medya üzerinden yürüttükleri iletişim kampanyalarıyla da kamuoyunu kendi anlatıları çerçevesinde bilgilendirmeye çalıştı. Bu araştırmada Rusya'nın İngiltere ve ABD'deki büyükelçiliklerinin Twitter hesaplarının bu konuda yaptıkları paylaşımlar dijital diplomaside kullanılan dil bağlamında incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın yöntemi

Bu araştırmada toplanan veriler içerik analizi ve göstergebilimsel analiz yöntemleriyle incelenmiştir. Bu iki analiz yöntemi de sosyal medya platformlarında inşa edilen yeni diplomasi dilinin farklı boyutlarını tespit edebilmek için gerekli araçları sunmaktadır. İçerik analizi yöntemi metin verilerinin içeriğini nesnel ve sistematik olarak analiz etmek ve yorumlamak için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Araştırmacıların verilerdeki eğilimleri, kalıpları ve ilişikleri tanımlamasına olanak tanıyan bir kodlama sistemine dayalı olarak seçilen araştırma birimlerinin kodlanmasını ve kategorize edilmesini içerir. (Kaplan, 1943).

Asa Berger (1998) içerik analizi yöntemini önceden belirlenmiş bir medya içeriği kapsamında belirli bir şeyin ölçümlenmesi olarak tanımlamaktadır. Buna göre içerik analizi, medya içeriği üreticilerinin davranış, tutum ve değerlerinin bir yansıması olarak medya içeriklerinin değerlendirilmesine imkan tanımaktadır. İçerik analizi medya içerik üreticilerinin, ne tür anlamlar ürettiği ve bu anlamları neden ürettiği gibi konularda yorum yapılmasını sağlar. Aynı zamanda bu içerikleri tüketenlerin ne tür anlamlar inşa edebilecekleri konusunda da yorum yapılmasına imkan tanır (Berger, 1998, s. 24). Göstergebilimsel analiz ise metin, görsel, video gibi farklı türdeki içeriklerin barındırdığı anlamları daha derinlemesine çözümlmek için kullanılan bir yöntemdir. Göstergebilimsel analiz göstergelerin, işaretlerin ve sembollerin anlamı nasıl ilettiğinin ve kültürel ve sosyal temsillerin yaratılmasına nasıl katkıda bulunduğunun yorumlanmasını ve anlaşılmasını içerir. Aynı zamanda metnin üretildiği bağlam ile yakından ilişkilidir ve bağlamın metin ve anlam üzerinde nasıl belirleyici olduğunun ortaya konulmasına da yardımcı olmaktadır.

Araştırma kapsamında yürütülecek analizler yoluyla řu sorulara cevap aranmıştır :

- Rusya, Skripal vakasını yönetirken sosyal medyayı nasıl kullanmıştır?
- Rusya, dijital diplomasisinin bir parçası olan Twitter platformunda nasıl bir dil inşa etmiştir?
- Rusya'nın dijital diplomasisi hangi sembollere başvurmakta, ne tür anlatılar oluştırmakta ve bunlarla neleri hedeflemektedir?

3.2. Araştırmanın örneklemi

Bu araştırmanın örneklemi, Rusya'nın ABD ve İngiltere büyükelçiliklerinin Twitter hesapları tarafından 6 Mart 2018 – 6 Nisan 2018 tarihleri arasında paylaşılan toplam 103 gönderiden oluşmaktadır. 4 Mart 2018'de İngiltere'nin Salisbury kentinde meydana gelen Sergei Skripal ve kızı Yulia Skripal'in zehirlenmesi vakasının ardından Twitter'da yapılan taramalarda Rusya'nın ABD Büyükelçiliği'nin resmi Twitter hesabı olan @RusEmbUSA hesabından olayın sonrasında gelişen diplomatik krizle bağlantılı olarak ilgili toplam 12 gönderi paylaşıldığı görülmüştür. Olayın gerçekteştiği İngiltere'deki Rusya Büyükelçiliği'nin resmi Twitter hesabı olan @RussianEmbassy hesabından ise, bu süre zarfında konuyla

İlgili değerlendirilebilecek toplam 91 paylaşım yapılmıştır. Bu paylaşımlar ve paylaşımlarda yer alan çeşitli formatlardaki metinler bu araştırma kapsamında analiz edilmiştir.

4. Analiz ve bulgular

4.1. İkili diplomatik ilişkilerin bozulması

Eski Rus casusu Sergei Skripal ve kızının zehirlenmesinin ardından İngiltere ile dayanışma içerisine giren Avrupa devletleri ve ABD, Rus diplomatları sınır dışı etmeye başladı. Yirmiden fazla Batılı ülke onlarca Rus diplomatın sınır dışı edilmesi emrini verdi (Borger vd., 2018). 26 Mart 2018 tarihinde Başkan Trump, 60 Rus yetkilinin ABD'den sınır dışı edilmesi ve Seattle'daki Rus konsoloslğunun kapatılması emrini verdiğini duyurdu (Wamsley, 2018). Bunu takiben 29 Mart 2018 tarihinde Rusya 60 ABD'li diplomatı sınır dışı etti ve Moskova'yı kınayan Londra ve Washington'a katılan diğer ülkelerin diplomatlarından da göndermelerin devam edeceğini duyurdu ("Russia Orders out 60 U.S. Diplomats over Spy Poisoning Affair", 2018). Bu karşılıklı restleşmeler devam ederken Rusya'nın ABD Büyükelçiliği Twittr hesabından takipçileriyle bir anket paylaştı. Bu ankette kullanıcılara ABD yönetiminin Seattle'daki Rusya Konsolosluğu'nu kapatma emri verildiği bilgisi verildikten sonra "Eğer siz karar verecek olsaydınız, Rusya'daki hangi ABD Konsolosluğunu kapatırdınız?" sorusu soruldu. Verilen şıklarda, ilgili konsoloslukların Twitter kullanıcı adları işaretlenmişti ve 57,526 kişinin katıldığı ankette St. Petersburg seçeneği en çok oyu aldı.

Görsel 1. Rusya'nın ABD Büyükelçiliği'nin 26 Mart 2018 tarihli paylaşımı (*Russian Embassy in USA ru on X*, 2018)

Bu paylaşım, ülkeler arasındaki diplomatik krizin tartışma zeminini sadece ülkeler arası olmaktan çıkararak, sosyal medya kullanıcılarının da taraf haline geldiği bir zemine taşınması açısından ilginç bir örnek olarak öne çıkmaktadır. Rusya'nın bu anket sorusunu paylaşması, ABD tarafından verilen kararın rasyonelitesinin ve meşruiyetinin de sorgulamaya açılması anlamını taşımaktadır. Rusya'nın ABD'de dört konsoloslğu ve bir büyükelçiliği bulunmaktadır. Seattle Konsolosluğunun kapatılması kararı, Rusya-ABD ilişkilerinin tam anlamıyla kesildiği anlamına gelmemekte ancak diplomatların sınır dışı edilmesi ciddi bir mesaj olarak yorumlanmaktadır. Bu anket sorusu, ABD'nin Rusya ile diplomatik ilişkilerinin seviyesini düşürürken bunu hangi meşru gerekçelere dayandırdığını da tartışmaya açmak istemektedir. İngiltere'de yaşanan ve Rusya tarafından da sorumluluğu alınmayan bir zehirlenme vakasının Rusya-ABD diplomatik ilişkilerini kötüleştirilmesi, Rus ve ABD vatandaşlarının gündemine ya

da çıkarlarına doğrudan hizmet etmemektedir. Rusya'nın takipçilerle paylaştığı bu anket, bir konsolosluk kapatma kararının keyfilğine, bireyselliğine ve tutarsızlığına dikkat çekmektedir. Bu paylaşımda Rusya, en azından kullanıcıların cevaplarını alarak muhtemel bir kapatma kararını bir meşruiyete bağlar gibi görünmektedir ancak aslında ABD yönetimi tarafından alınan kararın meşruiyetini sorgular hale getirmekte ve eleştirmektedir.

Rusya'nın ABD Büyükelçiliği hesabından paylaşılan içerikler genel olarak değerlendirildiğinde Rusya ile İngiltere arasında yaşanan krizin ABD'ye ve diğer "müttefik ülkelere" sıçramış olmasının ülkeler arasındaki ikili ilişkilerin bozulmasına sebep olduğu ve bunun sorumlusunun Rusya değil, İngiltere'ye desteklerini açıklayan Batılı ülkelerin yöneticilerinin olduğu vurgusuna sıkça rastlanmaktadır.

Görsel 2. Rusya'nın ABD Büyükelçiliği'nin 10 Nisan 2018 tarihli paylaşımı (*Russian Embassy in USA ru on X*, 2018)

Rusya'nın ABD Büyükelçiliği bir paylaşımında "Washington'da birileri dünya kupası için bilet satış istatistiklerini görünce korktu. Amerikalı fanlar en büyük yabancı hayran grubunu oluşturacak!" ifadelerine yer vererek iki ülke arasında kötüleşen diplomatik ilişkilere rağmen ABD vatandaşlarının gerçekte Rusya ile bir sorunları olmadığı vurgusunu yaptı. "Washington'da birileri" sözcükleri, ABD tarafından verilen kararların dar bir kesimin tutarsız ve keyfi kararları olduğu anlamını pekiştirmekte, bu kararların ABD kamuoyu tarafından meşruiyetinin olmadığı vurgusu tekrar edilmektedir. Yapılan paylaşımda kullanılan görsellerde Başkan Trump'ın ABD'li futbolseverlere Rusya'ya gitmeyin uyarısı yapmasına rağmen vatandaşların gitmeyi tercih ettiği ortaya konulmuş ve bu ekran görüntülerinin üzerine "bırakın insanlarınız gitsin" metni yerleştirilmiştir. Dolayısıyla bu paylaşımda Rusya Büyükelçiliği çeşitli Batılı haber kaynaklarını taramış, argümanını ortaya koymak üzere seçilen haber içeriklerinin ekran görüntülerini alarak birleştirmiş ve en sonunda kendi mesajını bu görsel tasarıma yerleştirerek sosyal medyada yaygın olan dil kullanımına uygun hale getirmiştir. Bu kapsamlı görsel tasarımını metin içeriğiyle desteklemiş, hashtaglar, emojiler, fotoğraf etiketleri, Facebook duyurusu ve dünya kupası websitesi gibi farklı linklerle çok katmanlı bir metne dönüştürmüştür. Görüldüğü üzere

Rusya, diplomatik hedefleri doğrultusunda kendi argümanlarını sunmak için sosyal medyanın getirdiği tüm kapasiteden faydalanmış ve iyi hazırlanmış bir içerik ile kullanıcılara ulaşmıştır.

İkili diplomatik ilişkilerin bozulması teması yalnızca Rusya'nın ABD Büyükelçiliği tarafından vurgulanan bir temadır. Rusya'nın İngiltere'deki Büyükelçiliği tarafından yapılan paylaşımlar ise, farklı bir strateji izleyerek daha saldırgan ve sert bir dil tercih etmiştir.

Karşı anlatı oluşturma

Skripal olayının yaşanmasının ardından İngiliz hükümeti ve İngiliz medyası topyekün bir şekilde Rusya'ya karşı çeşitli suçlamaları ve ithamları yoğun biçimde gündeme getirmiş ve Rusya'nın sadece İngiltere ile olan ilişkilerinin bozulmasına değil, uluslararası kamuoyu oluşturarak Rusya'nın uluslararası arenada yalnızlaştırılması için çaba yürütmüşlerdir. Dönemin İngiltere Başbakanı Theresa May, saldırıda kullanılan sinir gazının Rusya menşeli askeri sınıf sinir gazı olan Novichok olduğunu ifade etmiştir. May, Rusya'nın daha önce de benzer saldırılar gerçekleştirdiğini söylemiş, Alexander Litvinenko'nun 2006'da Londra'da radyoaktif polonyum kullanarak zehirlenmesine atıfta bulunarak, Rusya'nın muhaliflerine karşı "devlet destekli suikast girişimleri" düzenleme siciline sahip olduğuna dikkat çekmiştir ("Russian Spy", 2018).

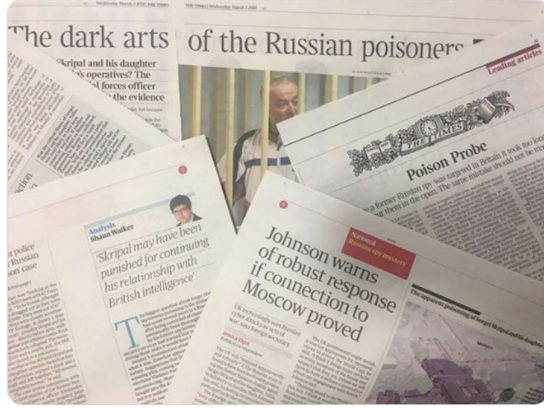
İngiltere'nin Rusya'ya karşı suçlamalarına deliller ve argümanlar oluşturarak bir anlatı kurgulamasına karşı Rusya da, İngiltere'ye karşı bir anlatı kurgulama çalışmasına girmiştir. Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği tarafından yapılan paylaşımlar analiz edildiğinde Rusya'nın karşı anlatısının temelinde, İngiltere'nin suçlamalarının yersiz olduğu, geçersiz veya muğlak delillere dayandığı, saldırının Rusya tarafından gerçekleştirildiğine dair kesin bulgulara rastlanılmadığı ve dolayısıyla Rusya'nın bu saldırıda hiçbir dahli olmamasına rağmen İngiltere tarafından haksız biçimde suçlandığı argümanları yer almaktadır. Bu argümanlara göre İngiltere'nin haksız biçimde Rusya'yı suçlaması tarihsel önyargılara ve ideolojik sebeplere dayanmakta ve İngiltere'nin uluslararası alandaki stratejik hedeflerine hizmet etmektedir.

Rusya öncelikle İngiliz hükümeti ve medyası tarafından ortaya konulan iddiaların temelsiz olduğu, bu iddialarla kamuoyunun yanlış yönlendirildiği ve bu iddiaların yalan bilgiler içerdiği argümanlarına odaklanmıştır. Bu bağlamda İngiliz medyası Rusya tarafından sürekli biçimde taranarak, haber içeriklerinde oluşturulan anlatılar tespit edilmiş ve bu anlatıların zayıf yönlerine saldırılarda bulunulmuştur.

Presumption of innocence 2.0: no idea what happened, no idea why it happened, but Russians are to blame.

Tweeti Çevir

MFA Russia ve diğer 4 kişi

ÖS 2:24 · 7 Mar 2018

5/7 Without that, there can be no sense in any statements from London. The incident appears to be yet another crooked attempt by the UK authorities to discredit Russia.

Tweeti Çevir

MFA Russia

Görsel 3. ve 4. Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği'nin sırasıyla 7 Mart 2018 tarihli ve 13 Mart 2018 tarihli paylaşımları (*Russian Embassy, UK on X, 2018*)

Rusya'nın karşı anlatı stratejisinin öne çıkan örneklerinden biri, Skripal olayından kısa bir süre sonra 7 Mart 2018 tarihinde yapılan paylaşımındaki ifadelerdir: “Masumiyet Karinesi 2.0: ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yok, neden olduğu hakkında hiçbir fikrim yok, ancak Ruslar suçlu.” Olay hakkındaki soruşturma devam ederken ve İngiliz hükümetinin elinde henüz yeterli ipucu yokken Rusya'ya yönelik başlatılan kampanya, Rusya tarafından haksız bir itham olarak değerlendirilmiştir. Bu paylaşımlarda İngiliz medyasının yalan haberler ürettiği ve bu yalan haberlerin İngiltere hükümetinin Rusya'yı suçlama politikasına hizmet ettiği vurgulanmıştır. Bu ve benzeri içerikler yoluyla Rusya, İngiliz medyasını ve hükümetini itibarsızlaştırmaya çalışmıştır. Rusya, İngiltere tarafından sunulan argümanların temelsiz olduğu ve gerçekleri yansıtmadığı argümanlarını kullanırken aynı zamanda İngiliz medyasının argümanlarındaki tutarsızlıkları da tespit ederek bunları takipçileriyle paylaşmıştır. Bu sayede İngiltere'nin argümanlarının temelsiz ve yanlış olmalarını yanı sıra, tutarsız oldukları da vurgulanmıştır.

Good point by @thetimes

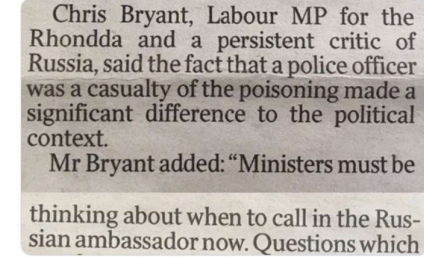
MFA Russia ve RT UK

ÖS 2:29 · 13 Mar 2018

@RhonddaBryant MP was absolutely ineffective chairing bilateral group on Russia at the Parliament. Simply don't understand why he wanted the job with his extremely Russophobic views.

Tweeti Çevir

MFA Russia ve diğer 4 kişi

ÖS 3:19 · 8 Mar 2018

Görsel 5. Ve 6. Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği'nin sırasıyla 13 Mart 2018 tarihli ve 8 Mart 2018 tarihli paylaşımları (*Russian Embassy, UK on X, 2018*)

Örneğin yukarıdaki paylaşımda görüldüğü gibi The Times gazetesinde yayımlanan bir metnin başlığında Salisbury saldırısı soruşturmasına gizlilik kararı alınması skandal olarak nitelendirilmiştir. Bu haber başlığını, gazetede yayınlanan şekliyle değil ama bağlamından kopararak paylaşan İngiltere Büyükelçiliği hesabı, "The Times iyi noktaya dikkat çekti" ifadesini ekleyerek İngiliz medyasında Rusya'nın karşı anlatısını destekleyen argümanları kullandığını göstermiştir. Büyükelçilik hesabı İngiliz medyasını çok yakından takip ederek, ilgili haberler içinde geçen iddialara cevap vermekte, yanlış bilgileri düzeltmekte ve bu sayede kamuoyuna kendi argümanlarını sunabilmektedir. Bu sayede aslında Rusya, geleneksel medya örneği olarak gazete metinlerini dijital platforma aktararak bu içeriklere kendi argümanlarını eklemekte, böylece sosyal medyanın bir imkanı olan yeniden üretim sürecini yürütmektedir. Yani gazete tarafından üretilen içerik, bir sosyal medya içeriğine dönüştürülmekte ve yeni bir anlam kazanmaktadır. Aynı zamanda gazetenin aksine, sosyal medya içeriği diğer kullanıcıların etkileşimine açık olduğu için sunulan argümanlar doğrultusunda yeni etkileşimlerin geliştirilmesine de imkan tanımaktadır.

Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği Twitter hesabından yapılan paylaşımlar İngiliz hükümeti ve medyasının sunduğu argümanları tek tek sorgulayarak itibarsızlaştırmaya çalışmış, bunun yerine kendi argümanlarını sunarak karşı anlatı geliştirmiştir. Bu sayede uluslararası kamuoyunda, Rusya'ya karşı yapılan suçlamaların yeterli delile dayanmadığı, İngiliz tarafının argümanlarının temelsiz ve tutarsız olduğu, dolayısıyla Rusya'nın Skripal olayında suçsuz olduğu ancak İngiltere'nin bu olayı mazeret göstererek Rusya'ya karşı haksız bir saldırı kampanyası başlattığı, bu saldırı kampanyasının ülkeler arasındaki diplomatik ilişkileri olumsuz yönde etkilediği ancak ilgili ülke vatandaşlarının kendi ülkelerinin bu haksız kararlarını desteklemedikleri yönünde bir algı yaratılmaya çalışılmıştır.

Mizah ve İroni Kullanımı

Sosyal medyanın diplomasi diline getirdiği en büyük yeniliklerden biri mizah ve ironi dilinin kullanımı olmuştur. Ilan Manor (2021) Rusya'nın dijital diplomasisinin esprili bir üslup benimseyerek ve popülist anlatılardan beslenerek çevrimiçi olarak benzersiz bir marka oluşturmayı başardığını vurgulamaktadır. Bu marka aynı zamanda Rusya'yı diplomasisi açık sözlü ve "sıradan" insanlar için anlaşılır olan, kendine güvenen bir dünya lideri olarak tasvir etmektedir. Mizah ayrıca büyükelçiliğin sosyal medya kullanıcılarının dikkatini çekmesine, medya gündemini belirlemesine ve Rusya'nın imajını güçlendirmesine katkı sunmaktadır. Kopper da (2020), diplomatik sosyal medya paylaşımlarında mizahın, özellikle de ironinin kullanımını tartışarak alay etmenin yakınlaştırıcı potansiyeline dikkat çekmekte ve mizahın diplomatik etkileşimlerde arabuluculuk rolü oynayabileceğini savunmaktadır. Kamu diplomasisinde dijital araçların ve formatların, mizah, ironi ve iğneleme kullanan mikro hikayeler aracılığıyla bir ulusun imajının yansıtılmasını kolaylaştırdığı da ifade edilmektedir (Hedling, 2023). Dolayısıyla günümüzde dijital diplomaside mizah ve ironi kullanımı yaygınlaşmış ve ülkelerin kamu diplomasisi faaliyetlerinde onlara avantajlar sunan, kendilerini daha iyi ve etkili ifade etmelerine imkan tanıyan, hatta diplomatik ilişkilerde çatışmaların sönmülmesine yardımcı olabilecek potansiyele sahip bir dil olarak benimsenmiştir.

Görsel 7. ve 8. Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği'nin sırasıyla 11 Mart 2018 tarihli ve 14 Mart 2018 tarihli paylaşımları (*Russian Embassy, UK on X, 2018*)

Sosyal medya kullanıcıları mizah unsuru içeren, kendi kültürel değerleriyle uyumlu içeriklerle daha fazla etkileşim içerisine girme potansiyeline sahiptir. Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği hem İngiliz kültürüne, hem Rus kültürüne referanslar barındıran ancak aynı zamanda uluslararası izleyiciler için de tanıdık kültürel öğeler içeren içerikler üreterek Rusya ile İngiltere arasındaki diplomatik krizin taşıdığı anlamı yeniden üretmeyi hedeflemektedir. Görsel 7'de dünya genelinde popüler bir sinema içeriği olan James Bond göstergesi kullanılarak sosyal medya kullanıcılarının dikkati çekilmektedir. İngiltere, Skripal davasında Rus ajanların rol oynadığını ve bu operasyonun Rusya'nın kararı olduğunu iddia etmektedir. Bu anlatıyı itibarsızlaştırmak için Rusya, popüler kültürden beslenerek "Rusya'nın uluslararası telefon kodunun 007 olması James Bond'u bir Rus ajanı yapar mı?" sorusunu sormaktadır. Bu içerikte mizah ve ironi unsurları kullanılarak İngiltere'nin suçlamalarının temelini oluşturan bağlantının rasyonel olmadığı iddia edilmektedir. Ancak bu iddiayı daha güçlü ve görünür kılan unsur, bu argümanın mizah ve ironi ile desteklenmesidir. Bu sayede sosyal medya kullanıcıları, İngiltere tarafından yürütülen soruşturma dosyalarındaki detayları incelemek durumunda kalmadan dosyadaki argümanların yanlış olduğuna dair bir pozisyonda konumlandırılmaktadır. Görsel 8'de ise "Rusya-İngiltere ilişkilerinin derecesi -23'e düştü ancak biz soğuk havadan korkmayız" ifadelerine yer verilmiştir. Bu mesaj hem Rusların soğuk havalara dayanıklı olduğuna ilişkin kültürel anlamları yeniden üretmek uluslararası kullanıcıların zihnindeki algıları teyit etmekte, aynı zamanda İngiltere ile bozulan diplomatik ilişkilerin Rusya'yı zayıflatmadığına dair güçlü bir politik mesaj vermektedir. İngiltere'nin suçlamalarına karşı Rusya'nın sert mesajlar verdiği, İngiltere'nin yaptırımlarına karşı daha sert yaptırımların alınacağına dair tehditlerin iletildiği mesajlar mizah ve ironi unsurlarıyla birlikte sunulduğunda kamuoyu nezdinde daha kabul edilir, anlaşılır ve telafi edilebilir olarak görülebilmektedir. Yani doğrudan, resmi bir dille ifade edildiğinde sonuçları daha ağır olabilecek diplomatik etkileşimler, mizah ve ironi unsurlarının kullanımı sayesinde normalde beklenen ağır sonuçları üretmeyebileceğine dair bir algı oluşturmaktadır. Böylece verilmek istenilen mesaj verilmekte, ancak bu sert bir çatışmaya değil, diplomatik etkileşimin ve müzakerenin devamlılığına imkan veren bir düzlem yaratmaktadır.

In absence of evidence, we definitely need Poirot in Salisbury!
Tweeti Çevir

ÖS 12:54 - 18 Mar 2018

British humour: can it also apply to the fishy Skripal case? @thetimes
Tweeti Çevir

ÖS 4:23 - 20 Mar 2018

Görsel 9. ve 10. Rusya'nın İngiltere Büyükelçiliği'nin sırasıyla 18 Mart 2018 tarihli ve 20 Mart 2018 tarihli paylaşımları (*Russian Embassy, UK on X*, 2018)

Rusya, 18 Mart 2018 tarihli paylaşımında İngiltere'nin Rusya'ya yönelik suçlamalarını halen delillendirememesini eleştirmiş ve bununla alay etmiştir. Bu içerikte ünlü İngiliz romancısı Agatha Christie tarafından yaratılan dedektif karakteri Hercule Poirot'u kullanmıştır. Poirot, Christie'nin en ünlü ve kalıcı karakterlerinden biridir ve çok sayıda roman ve kısa öyküde yer almıştır. Olağanüstü tümdengelim becerileri, ayrıntılara gösterdiği dikkat ve ayırt edici kişilik özellikleri ile tanınmaktadır. Dolayısıyla İngiliz kültürünün ve aynı zamanda küresel popüler kültürün aşına olduğu bir simgedir. "Delil eksikliğinde, kesinlikle Poirot'a ihtiyacımız var Salisbury'de" ifadeleriyle kurgusal bir karakteri ülkelerarası bir diplomatik krizi çözmek üzere göreve davet etmiştir. Bu içerik, İngiltere hükümetin süreci doğru yürütemediği ve Rusya'ya karşı suçlamalarının mesnetsiz olduğu mesajını, İngiliz kültürünün kurgusal karakterinin özelliklerinden faydalanarak ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Rusya, krizin başlangıcından itibaren vurguladığı argümanlarını mizah ve ironi unsurlarıyla birlikte daha çarpıcı bir biçimde yeniden ve yeniden gündeme taşımaktadır. Bu gündemleştirme çalışması aynı zamanda, İngiltere hükümeti üzerinde gün geçtikçe daha fazla baskı oluşturmayı da hedeflemektedir. Görsel 10'daki paylaşımında ise, Rusya İngiltere'nin Skripal vakasında hiçbir delile ulaşamadığını ve bu davanın artık şüphe uyandıran/balık kokan (fishy) bir olay haline geldiğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda bu paylaşımında, "İngiliz mizahı" ile alay edilerek İngilizlerin mizahtan anlamayan soğuk insanlar olduğuna dair basmakalıp düşüncelerden de beslenilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Rusya'nın sosyal medya mesajlarında mizah ve ironi unsurlarını sıkça kullandığı, bu yeni dilin getirdiği imkanlardan başarılı bir şekilde faydalandığı görülmektedir. Acımasız bir suikast girişimi olan Skripal vakası üzerinden Rusya'nın suçlanması, Rusya'nın konuyla ilgili sosyal medya içeriklerinde ürettiği dil yoluyla anlamını yitirmekte, İngiltere'nin tüm diplomatik ve güvenlik temelli girişimlerini itibarsızlaştırılmakta ve bu sayede Rusya hakkında oluşturulabilecek olumsuz bir algının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Rusya kullandığı dil sayesinde Skripal vakasının özünün tartışılmasından ziyade, mizah içeriklerinin ve sosyal medya etkileşimlerinin ön plana çıkarıldığı ve gündemleştirildiği bir politika izlemiştir. Böylece diplomatik bir krizin yönetiminde sosyal medya kullanımına dair kendine has bir üslup ortaya koymuştur.

Sonuç

Rusya, dış politika konseptinde vurguladığı üzere, dış politikasında yeni bilgi ve iletişim teknolojileri ile dijital araçların kullanımını önemsemektedir. Bu konseptin bir parçası olarak da dijital diplomaside sosyal medya kullanımını yoğun biçimde icra etmektedir. 2018 yılındaki Skripal olayı Rusya'nın başta İngiltere ve ABD olmak üzere Batılı ülkelerle diplomatik kriz yaşamasına neden olmuş, bu krizin yönetilmesi sürecinde sosyal medya önemli rol oynamıştır. Bu araştırma kapsamında incelenen Rusya'nın İngiltere ve ABD Büyükelçiliği Twitter hesapları üzerinden verdiği mesajlar Rusya'nın dijital diplomasi kullanımına ilişkin ve diplomasinin değişen diline ilişkin önemli bulgular ortaya koymuştur.

Rusya öncelikle sosyal medyayı karşı anlatı oluşturmak için kullanmıştır. İngiltere'nin, Rusya'ya yönelik suçlamalarını desteklemek için deliller ve argümanlar oluşturduğu bir hikaye çerçevesine karşılık, Rusya da İngiltere'ye karşı anlatı oluşturma çabası içerisine girmiştir. Rusya'nın karşı anlatısının temelinde řu argümanlar bulunmaktadır: İngiltere'nin suçlamalarının temelsiz, geçersiz veya belirsiz kanıtlara dayandığı, saldırının Rusya tarafından gerçekteştirildiğine dair kesin bulguların eksik olduğu ve bu nedenle Rusya'nın söz konusu saldırıyla ilişkisi olmadığı halde, haksız yere İngiltere tarafından suçlandığı. Bu argümanlar, İngiltere'nin Rusya'yı haksız şekilde suçlamasının, tarihsel önyargılara ve ideolojik motivasyonlara dayandığını ve İngiltere'nin uluslararası stratejik amaçlarına hizmet ettiğini savunmaktadır.

Rusya, sosyal medyanın getirdiği imkanlardan faydalanmış, yeni bir dil ve üslup inşa ederek argümanlarının daha geniş kitlelere ulaşmasını ve gündemleşmesini sağlamıştır. Bu dil çoğunlukla mizah ve ironi kullanımını esasına dayanmakta, aynı zamanda hashtag, emoji, görsel etiketler, linkler ve benzeri sosyal medya unsurlarıyla güçlendirilmektedir. Bu sayede Rusya, diplomatik bir kriz sürecini kendi dil ve üslubuyla yeniden ele alarak sosyal medya kullanıcılarına gerçekliğin farklı bir anlatısını sunmuştur. Bu anlatı, sosyal medya kullanıcılarının etkileşim halinde olduğu, dolayısıyla hikayenin bir parçası haline gelebildikleri, kapalı kapılar ardından yürütölen geleneksel diplomasi yerine kamuoyu önünde şeffaf bir şekilde yürütölen bir tartışmanın unsuru oldukları bir süreç kurgulamaktadır. Böyle bir platformda diplomatik krizin yönetilmesi sürecinde geleneksel diplomatik aktörlerin yanı sıra, sıradan kullanıcıların da oynayacağı bir rol bulunmaktadır. Sosyal medya kullanıcıları bu krizin neresinde duracaklarına dair kendi kararlarını verebilmekte, sosyal medya içerikleri üreterek sürecin bir parçası olarak konumlanabilmektedirler. Dolayısıyla bu etkileşimsel sürece, doğru angajman sağlayabilen diplomatik aktörler, süreci stratejik hedefleri doğrultusunda yönlendirebilme kabiliyetine de sahip olmaktadır.

Sonuç olarak dijital diplomasi, sosyal medya platformlarının getirdiği imkanlar ölçüsünde değişim geçirmekte, bu da diplomasinin diline yansımaktadır. Artık diplomatlar resmi temsilciler ve müzakere yürütöcüler olmanın yanı sıra, iyi birer sosyal medya kullanıcı ve yöneticisi olma kabiliyetine de sahiptirler. Devletler, dış politika hedeflerine ulaşmak için çağımızın getirdiği iletişim imkanlarından sonuna kadar faydalanmakta ve kapasitelerini buna göre adapte edebilmektedirler. İlerleyen dönemlerde diplomasinin dilinin değişmeye devam edeceği ve bu değişimi yakalayamayan ülkelerin kapasitelerinin sınırlı kalacağı tahmin edilebilir.

Kaynakça

- Berger, A. A. (1998). *Media Research Techniques*. SAGE.
- Borger, J., Wintour, P., & Stewart, H. (2018, Mart 27). Western allies expel scores of Russian diplomats over Skripal attack. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/mar/26/four-eu-states-set-to-expel-russian-diplomats-over-skripal-attack>
- Danziger, R., & Schreiber, M. (2021). Digital Diplomacy: Face Management in MFA Twitter Accounts. *Policy & Internet*.
- Disinformation and Russia's war of aggression against Ukraine*. (t.y.). OECD. Geliş tarihi 16 Ağustos 2023, gönderen <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/disinformation-and-russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-37186bde/>
- Doctrine of Information Security of the Russian Federation*. (2016). Decree of the President of the Russian Federation No. 646. http://www.scrf.gov.ru/security/information/DIB_eng/
- Doncel-Martín, I., Catalán-Matamoros, D., & Elías, C. (2022). Corporate Social Responsibility and Public Diplomacy as Formulas to Reduce Hate Speech on Social Media in the Fake News Era. *Corporate Communications an International Journal*.
- EU imposes sanctions on state-owned outlets RT/Russia Today and Sputnik's broadcasting in the EU*. (t.y.). Geliş tarihi 16 Ağustos 2023, gönderen <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/02/eu-imposes-sanctions-on-state-owned-outlets-rt-russia-today-and-sputnik-s-broadcasting-in-the-eu/>
- Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*.
- Golan, G. J., Manor, I., & Arceneaux, P. (2019). Mediated Public Diplomacy Redefined: Foreign Stakeholder Engagement via Paid, Earned, Shared, and Owned Media. *American Behavioral Scientist*.
- Hedling, E. (2023). Emotional Labour in Digital Diplomacy: Perceptions and Challenges for European Diplomats. *Emotions and Society*.
- Jönsson, C., & Hall, M. (2005). *Essence of Diplomacy*.
- Kaplan, A. (1943). Content Analysis and the Theory of Signs. *Philosophy of Science*, 10(4), 230-247.
- Kelly, M. (2019, Kasım 18). Analysis | How Russia weaponized social media, got caught and escaped consequences. *Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/11/18/how-russia-weaponized-social-media-got-caught-escaped-consequences/>
- Kopper, Á. (2020). The Use of Humour in Diplomatic Tweets: The Affiliative Potential of Ridicule. *Cooperation and Conflict*.
- Manor, I. (2021). The Russians are Laughing! The Russians are Laughing! How Russian Diplomats Employ Humour in Online Public Diplomacy. *Global Society*, 35(1), 61-83.
- Pavón-Guinea, A. (2023). «It's the Context, Stupid»: The European Union's Public Diplomacy in Times of Ontological Insecurity. *Communication & Society*.
- Pipchenko, N., & Ryzhkov, M. (2019). Foreign Policy Factors of Public Diplomacy: Comparative Context of Changes During 2013-2018. *Actual Problems of International Relations*.
- Russia "meddled in all big social media" around US election. (2018, Aralık 17). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/technology-46590890>
- Russia orders out 60 U.S. diplomats over spy poisoning affair. (2018, Mart 29). *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/us-russia-diplomats-idUSKBN1H52MN>
- Russian Embassy in USA on X*. (2018, Mart 26). Twitter. <https://twitter.com/RusEmbUSA/status/978273613349556224>

- Russian Embassy, UK on X.* (2018, Mart 13). Twitter.
<https://twitter.com/RussianEmbassy/status/973610762794127361>
- Russian spy: Highly likely Moscow behind attack, says Theresa May. (2018, Mart 12). *BBC News*.
<https://www.bbc.com/news/uk-43377856>
- Russian spy poisoning: UK warns Russia over chemical weapons. (2018, Eylül 27). *BBC News*.
<https://www.bbc.com/news/uk-45668986>
- Saari, S. (2014). Russia's Post-Orange Revolution Strategies to Increase its Influence in Former Soviet Republics: Public Diplomacy *po russkii*. *Europe-Asia Studies*, 66(1), 50-66.
- Simeng, Y. (2023). Russian Digital Diplomacy Towards China in the Context of the Russian Special Military Operation in Ukraine: The Instance of the Official Weibo Account of the Embassy of the Russian Federation in China. *Vestnik Volgogradskogo Gosudarstvennogo Universiteta Seriya 4 Istorija Regionovedenie Mezhdunarodnye Otnosheniya*.
- Simons, G. (2019). Digital Communication Disrupting Hegemonic Power in Global Geopolitics. *Russia in Global Affairs*.
- Simons, G. (2020). Russian Foreign Policy and Public Diplomacy: Meeting 21st Century Challenges. *Vestnik Rudn International Relations*.
- The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation.* (2023). Decree of the President of the Russian Federation No. 229.
https://mid.ru/en/foreign_policy/fundamental_documents/1860586/
- Tsvetkova, N. (2020). Russian Digital Diplomacy: A Rising Cyber Soft Power? İçinde A. A. Velikaya & G. Simons (Ed.), *Russia's Public Diplomacy: Evolution and Practice* (ss. 103-117). Springer International Publishing.
- Wamsley, L. (2018, Mart 26). U.S. Expels 60 Russian Officials, Closes Consulate In Seattle. *NPR*.
<https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/03/26/596966272/us-expels-dozens-of-russian-diplomats-closes-consulate-in-seattle>
- White, C. (2015). Exploring the Role of Private-Sector Corporations in Public Diplomacy. *Public Relations Inquiry*.
- Zamanli, E. (2022). Intensification Cycle in Digital Diplomacy. *Kne Social Sciences*.
- Zinovieva, E. S., & Bulva, V. I. (2021). Digital Diplomacy in Russian-European Relations: Cross-Cultural Aspects. *Concept: philosophy, religion, culture*, 5(4), 30-40.